

Svanemerking av
Renholdstjenester

Versjon 4.1 • 18. november 2024 – 1. desember 2029

Innhold

1	Hva er en svanemerket renholdstjeneste?	4
2	Hvorfor velge Svanemerket?	4
3	Hva kan svanemerkes?	4
4	Hvordan søker man?	6
5	Definisjoner	7
6	Generelle krav til søkeren	9
7	Rengjøringsmidler	10
8	Krav til transport	19
9	Ressurseffektivitet	20
10	Bruk av miljømerkede produkter og tjenester	21
11	Oppsummering av poeng	23
12	Kvalitet	24
13	Etikk og arbeidsmiljø	25
14	Opprettholdelse av lisens	29
	Regler for svanemerking av tjenester	30
	Etterkontroll	30
	Kriterienes versjonshistorikk	30
	Nye kriterier	30
Bilag 1	Eksempel på beregning: rengjorte m ² per år	
Bilag 2	Bilag for produsenter av ikke-miljømerkede rengjøringsmidler	
Bilag 3	Eksempler på opplæring	
Bilag 4	Dokumentasjon av etiske krav	
Bilag 5	Underleverandører som leverer en komplett tjeneste (arbeidsstyrke, rengjøringsmidler osv.)	
Bilag 6	Underleverandører som kun stiller med arbeidskraft	

076 Renholdstjenester, versjon 4.1 , 8. april 2025

Dette er en oversettelse av originaldokumentet på engelsk. Ved eventuelle uklarheter er det originaldokumentet som gjelder.

Kontaktinfo

Nordisk ministerråd besluttet i 1989 å innføre en frivillig offisiell miljømerking, Svanemerket. Nedenstående organisasjoner/foretak er tildelt ansvaret for det offisielle miljømerket Svanemerket, av respektive lands regjering. For mer informasjon se nettsidene:

Danmark

Miljømerking Danmark
info@ecolabel.dk
www.svanemaerket.dk

Finland

Miljömerking Finland
joutsen@ecolabel.fi
<https://joutsenmerkki.fi/>

Sverige

Miljömerking Sverige
info@svanen.se
www.svanen.se

Island

Umhverfis- og orkustofnun
svanurinn@uos.is
www.svanurinn.is

Norge

Miljømerking Norge
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Dette dokument kan bare kopieres i sin helhet og uten noen form for endring. Sitater fra dokumentet kan benyttes hvis kilden, Nordisk Miljømerking, oppgis.

1 Hva er en svanemerket renholdstjeneste?

En svanemerket renholdstjeneste oppfyller ambisiøse miljøkrav og har en helhetlig tilnærming til sitt miljøarbeid. Renholdstjenesten har en aktiv og strukturert tilnærming til å redusere forbruket sitt og optimalisere driften.

En svanemerket renholdstjeneste:

- Reduserer bruken av farlige kjemikalier og minimerer kjemikalieforbruket for å sikre mindre innvirkning på helse og miljø.
- Bruker minimum 90 % miljømerkede rengjøringsmidler.
- Reduserer miljøpåvirkningen fra transport.
- Sorterer avfallet sitt for å sikre materialgjenvinning.
- Arbeider for å redusere forbruket av plastposer.
- Gir ansatte opplæring i miljøvennlige kjøre- og renholdsmetoder.
- Har et kvalitetssystem for å sikre renhold av høy kvalitet.
- Krever arbeidsforhold i tråd med nasjonale arbeidsrettslige standarder.

2 Hvorfor velge Svanemerket?

- Renholdstjenester kan bruke Svanemerket i sin markedsføring. Svanemerket har høy troverdighet og er meget godt kjent i Norden.
- Svanemerket er en enkel måte å kommunisere sitt miljøarbeid og miljøengasjement til kundene.
- Svanemerket synliggjør hvilke miljøbelastninger som er viktigst og viser dermed hvordan en renholdstjeneste kan redusere utslipp, ressursforbruk og avfallsbelastning.
- En mer miljøtilpasset drift gir et bedre utgangspunkt for fremtidige miljøkrav fra myndighetene.
- Svanemerkingen kan ses som en guide til arbeidet med miljøforbedringer i virksomheten.
- Svanemerking omfatter ikke bare miljøkrav, men også kvalitetskrav fordi miljø og kvalitet ofte går hånd i hånd. Det betyr at en Svanemerkelicens også kan ses på som et kvalitetsstempel.

3 Hva kan svanemerkes?

Virksomheter som tilbyr ordinære renholdstjenester og/eller vindusvask kan bli svanemerket.

En søker er ikke forhindret fra å tilby spesialrenhold eller andre tjenester som ikke dekkes av disse kriteriene. Disse kan ikke markedsføres som en del av den svanemerkede renholdstjenesten.

Ordinære renholdstjenester inkluderer vanlige oppgaver som er nødvendige for å holde et innendørsområde rent. Inspeksjoner, avfallshåndtering, generelt renhold og renhold av innvendig glass (f.eks. speil, glassvegger, dører og skillevegger) er en del av dette. I dette tilfellet betyr inspeksjon at renholderne først og fremst sjekker rommet for å vurdere behovet for renhold og tømning av

avfallsbeholdere. Vaskemidler som brukes til innvendig og utvendig vask av mopper og kluter er også omfattet av kravene.

Ordinære renholdstjenester kan omfatte, men er ikke begrenset til, områder som arbeidsplasser, toaletter, restauranter, hoteller, skoler, sykehus, togvogner og fly, samt private hjem.

Vindusvask er renhold av vindusflater (innvendig og utvendig).

Hvis renholdstjenestene tilbyr ordinære renholdstjenester og vindusvask, kan begge tjenestene svanemerkes. En renholdstjeneste som tilbyr begge tjenestene, kan ikke bare miljømerke vindusvask. I slike tilfeller må den ordinære renholdstjenesten være miljømerket for at vindusvasken skal være en del av den miljømerkede tjenesten. Renholdstjenesten kan velge å kun søke på den ordinære renholdstjenesten og ikke miljømerke vindusvasken. Markedsføring av svanemerket vindusvask kan kun skje dersom vindusvasken er inkludert i lisensen.

Hvis renholdstjenesten kun tilbyr vindusvask, kan tjenesten svanemerkes.

Spesialrenhold er ikke inkludert i produktgruppen. Nordisk Miljømerking anser følgende typer renhold som spesialrenhold: Desinfeksjon, bassengrenhold, flekkfjerning på tepper, gulvpleie (inkludert gulvpolish, forseglere, gulvvoks, treolje- og voksfjerning/strippere, og impregnering av steingulv), møbelpolish, tyggegummi- og limfjerning, ovnsrens, graffiti fjerning, renhold av antistatiske rom (elektrostatisk utladningsgulv), saneringsarbeid (f.eks. mugg- og asbestfjerning), opprydding etter hendelser (som flom og brann), renhold av ventilasjonskanaler og industrielle produksjonsanlegg (f.eks. renrom, produksjonsanlegg i næringsmiddel- og landbruksindustrien), fasadevask og vask av bygninger og operasjonssaler. I noen tilfeller krever områder som inngår i en svanemerket renholdskontrakt regelmessig spesialrenhold av hygieniske årsaker. For eksempel kan spesialrenhold i kjøkkenområder i dagligvarebutikker kreve desinfisering i samsvar med myndighetskrav. Det er godkjent av Nordisk Miljømerking at renholdstjenestene kan tilby både ordinært renhold og spesialrenhold, men kommunikasjonen må være tydelig på at det kun er de ordinære renholdstjenestene som er miljømerket. Desinfeksjonsmidler og antibakterielle produkter er ikke godkjent i ordinært renhold.

Sykehusrenhold kan svanemerkes i områder der det utføres ordinært renhold. Områder som operasjonsrom som krever en annen form for renhold av hygieniske årsaker, inngår ikke i produktgruppen, og defineres som spesialrenhold.

Det er den samlede renholdstjenesten som kan svanemerkes, og en søker kan ikke søke på bare et visst antall kunder eller ett renholdskonsept. Regionale avdelinger med eget regnskap kan søke hvis de er separate økonomiske enheter. Det må fremgå tydelig hvilken regional avdeling som er svanemerket.

4 Hvordan søker man?

Søknad og avgifter

Søknaden skal bestå av et webskjema samt dokumentasjon som viser at kravene er oppfylt.

For informasjon om søknadsprosessen og avgifter for denne produktgruppen henviser vi til respektive lands nettside, se "Kontaktinfo" i starten av dokumentet.

Hva kreves?

Kriteriene for renhold og vindusvask (V) består av en kombinasjon av obligatoriske krav og poengkrav. De obligatoriske kravene markeres O + nummer og skal alltid oppfylles. Poengkravene markeres P + nummer og for hvert poengkrav som oppfylles gis et visst poeng. Poengene regnes sammen og for at lisens skal oppnås må en viss poengsum oppfylles.

Vindusvask må oppfylle alle de obligatoriske kravene merket "(V)" i kravbeskrivelsen, som er alle O- og P-krav unntatt P1, O15 og O16.

Markedsføring av svanemerket vindusvask kan kun skje dersom vindusvasken er inkludert i lisensen.

Teksten beskriver hvordan søkeren må dokumentere at hvert krav er oppfylt. Det er også ikoner i teksten for å gjøre dette tydeligere. Symbolene er:

- ↑ Last opp
- 🔍 Angi i Svanemerkets digitale søknadsverktøy
- 📍 Kravet kontrolleres på stedet

For å få Svanemerkelisens kreves at:

- Samtlige obligatoriske krav oppfylles.
- En minimumspoengsum må oppnås avhengig av type tjeneste. Bruk tabell i krav O17 for å beregne poengsummen.
- Nordisk Miljømerking har kontrollert på stedet.

All informasjon som sendes til Nordisk Miljømerking blir konfidensielt behandlet. Underleverandører kan sende dokumentasjon direkte til Nordisk Miljømerking som også behandles konfidensielt.

Lisensens gyldighet

Miljømerkingslisensen gjelder så lenge kriteriene oppfylles og så lenge kriteriene er gyldige. Kriteriene kan forlenges eller justeres, i slike tilfeller forlenges lisensen automatisk og lisensinnehaveren meddeles dette.

Senest ett år før kriteriene utløper, skal det meddeles hvilke kriterier som deretter skal gjelde. Lisensinnehaveren tilbys da muligheten til å fornye lisensen.

Kontroll på stedet

I forbindelse med søknad kontrollerer Nordisk Miljømerking normalt på stedet at kravene oppfylles. Ved kontrollen skal underlag for beregninger, original til innsendt dokumentasjon, måleprotokoll, innkjøpsstatistikk og lignende som bekrefter at kravene oppfylles kunne fremvises.

Spørsmål

Ved spørsmål, kontakt gjerne Nordisk Miljømerking, se "Kontaktinfo" i starten av dokumentet. Mer informasjon og hjelp ved søknad kan være tilgjengelig. Besøk respektive lands nettsider for ytterligere informasjon.

5 Definisjoner

Tabell 1 Definisjoner av begreper som brukes i kriteriedokumentet

Ordinær renhold	Alle produkter som brukes til generell renhold av gulv og overflater, det vil si universalrengjøringsmidler og oppvaskmidler, kraftig sanitærrens, syrerens for sanitæranlegg / avkalkingsprodukter, brunsåpe, såpebaserte gulvrengjøringsmidler, alkalisk vann, probiotisk vann, vaskevoks, spraybufring og skumdempere, impregnering av moppekluter med rensende og desinfiserende effekt, flekkfjernere, skurekrem, skumdemper og sprayprodukt med mikroorganismer som brukes til å rengjøre overflater som gulv. I tilfeller der en søker må bruke engangsmopper, må kjemikaliene i moppene oppfylle kravene. "Gulvpleie" er ikke definert som ordinær renhold, se definisjon nedenfor.
Vindusvask	Alle produkter som brukes til vindusvask. Bruk av avionisert/avmineralisert vann som «ultrarent vann» regnes som «behandlet vann», se definisjon nedenfor.
Tekstilvaskemidler	Alle produkter for intern og ekstern vask av tekstiler inkludert impregnering av mopper og kluter.
Rengjøringsmidler	Alle kjemiske produkter som brukes i renholdstjenestene, inkluderer kjemikalier tilsatt våtservietter og mopper (såpepatroner levert i våtmopper).
Behandlet vann	Behandlet vann inkluderer avionisert eller avmineralisert vann, og annet vann som inneholder stoffer som ikke ellers er begrenset i lave konsentrasjoner, uten overflateaktive stoffer, og med et pH-nivå på 4-10. Hver type behandlet vann må vurderes individuelt av Nordisk Miljømerking, som avgjør om det passer til denne produkttypen eller ikke. Mengden behandlet vann teller ikke som et vanlig rengjøringsmiddel og skal ikke inngå i beregningen i O5 Forbruk av rengjøringsmidler eller O6 Andel miljømerkede rengjøringsmidler. Vann med tilsatte vaskeaktive ingredienser regnes som vanlig renhold. Merk at ozonvann og elektrokjemisk aktivert vann (ECA-vann) ikke er tillatt å bruke på grunn av våre krav O9 og O10 angående klassifisering og ekskluderte stoffer.
Spesialrenhold	Kjemiske produkter som brukes til for eksempel desinfeksjon, bassengrenhold, flekkfjerning på tepper, gulvpleie (gulvpolish, forseglere, gulvvoks, treolje og voks fjerning/strippere, impregnering av steingulv), møbelpolish, fjerning av tyggegummi og lim, ovnsrens, graffiti fjerning, renhold av antistatiske rom, saneringsarbeid, opprydding etter hendelser, renhold av ventilasjonskanaler, renhold av industrielle produksjonsanlegg (f.eks. renrom, produksjonsanlegg i næringsmiddelindustrien), fasadevask, vask av bygninger og operasjonssaler. Renhold av renholdsmaskinene er ikke en del av kriteriene, derfor er ikke tabletter som brukes til renhold av renholdsmaskinene inkludert.
Ozonvann	Vann som inneholder ozon i lave konsentrasjoner av ozonvann er ikke godkjent for bruk.

Alkalisk "vann"	Er filtrert vann fra springen som det kjøres elektrolyse med kaliumkarbonat på, noe som resulterer i en vannløsning med lave konsentrasjoner av kaliumhydroksid og pH over 10. Dette er en kjemisk løsning som ikke lenger kan betraktes som vann. Det er feil å omtale produktet som «vann», og produktene skal betraktes som vanlige rengjøringsmidler. Alkalisk vann regnes som et vanlig rengjøringsmiddel.
Ultrarent vann	Er vann som har blitt renset hvor opptil alle mineraler, partikler, bakterier, mikrober og oppløste gasser fjernes. ¹
Filtrert vann	Filtrert vann er vann fra springen som er filtrert for å fjerne urenheter og kjemiske forbindelser, det vil si organiske og uorganiske materialer, samt biologiske forurensninger.
Avionisert vann/avmineralisert vann	Avioniserte/avmineraliserte vannsystemer er basert på omvendt osmose og ionebytte/avioniseringsvannrensing. Prosessen med avionisert vann innebærer fjerning av ioner fra vannet ved hjelp av ionebytteharpikser.
Probiotisk vann	Mer kjent som mikrobielle rengjøringsmidler (MBCP), bruker mikroorganismer til å rengjøre overflater eller miljøer. Disse produktene inneholder mikrober som kan bryte ned organisk materiale, eliminere lukt og skadelige mikrober. Mikroorganismer som bakterier, sopp, bakteriofager og/eller en kombinasjon av disse kan brukes. Regnes som et vanlig rengjøringsprodukt.
ECA-vann	Elektrokjemisk aktivert vann (ECA-vann) er prosessen med å produsere et desinfeksjonsmiddel med bruk av vann, salt og elektrisitet. Det aktive stoffet i ECA-vann er klor. Ikke godkjent for bruk.
Sølv/kobber vann	For noen produsenter er sølv- og kobberioner koblet direkte til vanninntaket. Sølv- og kobberioner har en biocidvirkning på bakterier i vannet og desinfiserer vannet. Ikke godkjent for bruk.
Gulvpleie	Produkter som brukes til vedlikehold og impregnering av gulv som gulvpolish, forseglere, gulvvoks, treolje og voksfjerning/-strippere. Renholds- og pleieprodukter for gulv (altså kombinasjonsprodukter) regnes ikke som gulvpleie, men defineres som vanlig renhold. Når stoffer som polyetylen, hardvoks, akrylpolymer eller lignende påføres, blir det liggende igjen en film eller et belegg av ikke-vannløselige stoffer på overflaten. Gulvpleieprodukter som etterlater et belegg inneholder ofte PFAS som har svært problematiske iboende farlige egenskaper. Gulvpleieprodukter kan ikke svanemerkes med Svanemerket. Gulvvedlikehold med renholds- og poleringsmaskiner for profesjonelle er bare en mekanisk metode hvis den ikke etterlater et belegg, og regnes som "renhold", ikke "gulvpleie".
Underleverandører	Er tjenesteleverandører av renholdstjenester, eksterne virksomheter som leverer tjenester direkte til søkerens kunder på vegne av søkeren og på søkerens risiko og regning.
Plastposer	Plastposer som brukes til å samle inn og transportere avfall, for eksempel små poser til søppelbøtter (5-10 l og mer) samt større poser montert på renholdsvogner etc. (100 l og mer).
Miljømerkede produkter og tjenester	Produkter og tjenester med gyldig lisens for Svanemerket eller EU Ecolabel. For plastposer er Blue Angel også godkjent. For håndsåpe, oppvask- og håndvaskmidler er også Bra Miljøval godkjent. For arbeidsklær er GOTS (Global Organic Textile Standard) også godkjent.
INSTA 800	Nordisk standard for "Renholdskvalitet - Målesystem for evaluering av renholdskvalitet".
Sertifisert miljøstyringssystem	Er her definert som styringssystemer fra ISO 9001 og 14001 eller EMAS.

¹ <https://semiconductor.samsung.com/support/tools-resources/dictionary/purity-on-another-level-ultrapure-water/>

6 Generelle krav til søkeren

O1 Beskrivelse av virksomheten (V)

Beskriv virksomheten og renholdstjenestene som tilbys, i henhold til Nordisk Miljømerkings "Template for reporting requirements", som kan lastes ned i Nordisk Miljømerkings portal.

Bruk av underleverandører skal beskrives.

"Underleverandører" betyr tjenesteleverandøren av renholdstjenester (ekstern virksomhet som leverer tjenester direkte til søkerens kunder på vegne av søkeren og på søkerens risiko og regning).

Krav O24 for underleverandører må oppfylles.

Beskriv virksomheten og renholdstjenesten, i henhold til "Template for reporting requirements".

O2 Rengjorte kvadratmeter (V)

Renhold:

Søker må beregne antall kvadratmeter gulvareal som er rengjort i løpet av ett år. Bruk arket "Kvadratmeter" i "Template for reporting requirements".

Beregning av antall kvadratmeter som rengjøres per år må tas utgangspunkt i kontrakter med renholdsfrekvens og kvadratmeter.

Tilsyn, hvor renholdspersonalet sjekker status på rom uten å rengjøre det, er inkludert i beregningen på rengjorte kvadratmeter.

Rengjort kvadratmeter er overflaten som rengjøres i henhold til definisjonen av "ordinær renhold".

Spesialrenhold og gulvpleie (samt vindusvask) skal ikke være en del av beregningen.

Se beregningseksemplet i Bilag 1.

Dersom søkeren mangler opplysninger om frekvens og kvadratmeter, må dette oppgis, og beregningen av årlig antall kvadratmeter må tas utgangspunkt i antall heltidsansatte. Det er beregnet ett årsverk å rengjøre 430 000 m² per år.

Totalt m² per år = antall årsverk × 430 000 m²

Vindusvask:

Søkeren må beskrive sitt system for registrering av vindusvask, både innendørs og utendørs renhold.

Det må spesifiseres hvordan renholdstjenestene måler utførelsen av jobben, enten det er i m², antall vinduer, antall etasjer eller tilsvarende enhet.

Renhold:

Beregning av rengjorte kvadratmeter, basert på en oversikt over alle kunder som viser antall rengjorte kvadratmeter per uke eller per måned, og multiplisert for ett år. Bruk arket "Square meters" i "Template for reporting requirements".

Kopi av minst tre kontrakter med angitt antall kvadratmeter.

Kravet kontrolleres på stedet.

Alternativt:

- ↑ Beregning av rengjorte kvadratmeter basert på årsverk/år. Bruk arket "Square meters" i "Template for reporting requirements" for beregningen.
- ↑ Oversikt over ansatte som viser andelen årsverk.
- 🔗 Forklaring på hvorfor søker ikke kan gi informasjon om frekvens og kvadratmeter per kunde.

Vindusvask:

- 🔗 Beskrivelse av systemet for registrering av vindusrenholdsenehet i henhold til kravet.
- ↑ Kopi av minst tre kontrakter som viser hvordan vindustjenesten måler utførelsen av arbeidet.
- 🔗 Kravet kontrolleres på stedet.

7 Rengjøringsmidler

O3 Informasjon om rengjøringsmidler (V)

En oversikt over alle rengjøringsmidler som brukes. Dette inkluderer:

- Ordinær renhold
- Tekstilvaskemidler, både produkter for intern og ekstern vask av tekstil
- Vindusvask
- Behandlet vann
- Spesialrenhold

Navn, produsent, funksjon, miljømerke og lisensnummer (der det er relevant) skal oppgis.

Bruk arket "Ordinary cleaning" i "Template for reporting requirements".

Ordinær renhold: Alle produkter som brukes til ordinær renhold på alle gulv og overflater. Se eksempler i tabell 1 "Definisjoner".

Tekstilvaskemidler: Alle produkter for intern og ekstern tekstilvask, inkludert impregnering for mopper og kluter. Se eksempler i tabell 1 "Definisjoner".

Vindusvask: Alle produkter som brukes til vindusvask. Bruk av avionisert/avmineralisert vann som «ultrarent vann» regnes som «behandlet vann», se definisjon nedenfor. Se eksempler i tabell 1 "Definisjoner".

Behandlet vann: Behandlet vann inkluderer avionisert eller avmineralisert vann, og annet vann med stoffer som ikke ellers er begrenset i lave konsentrasjoner og uten overflateaktive stoffer. Hver type behandlet vann må vurderes individuelt av Nordisk Miljømerking, som avgjør om det passer til denne produkttypen eller ikke.

Mengden behandlet vann teller ikke som ordinært rengjøringsmiddel, og skal ikke tas med i beregningen i O5 forbruk av rengjøringsmidler eller O6 andelen miljømerkede rengjøringsmidler.

Vann med tilsatte vaskeaktive ingredienser regnes som ordinær renhold.

Alkalisk vann, som er ionisert "vann", regnes som et ordinært rengjøringsmiddel, og er ikke definert som "behandlet vann".

Merk at ozonvann og elektrokjemisk aktivert vann (ECA-vann) ikke er tillatt å bruke på grunn av våre krav O9 og O10 angående klassifisering og ekskluderte stoffer.

Spesialrenhold er ikke en del av den miljømerkede tjenesten:

Kjemiske produkter som brukes til for eksempel desinfeksjon, bassengrenhold, flekkfjerning på tepper, gulvpleie (gulvpolering, forseglere, gulvvoks, treolje og voksfjerning/strippere), møbelpolering, impregnering av steingulv, fjerning av tyggegummi og lim, ovnsrens, graffiti fjerning, renhold av antistatiske rom, saneringsarbeid, opprydding etter hendelser, renhold av ventilasjonskanaler og renhold av industrielle produksjonsanlegg (f.eks. renrom, produksjonsanlegg i næringsmiddel- og landbruksindustrien), fasaderenhold og vask av bygninger og operasjonsstuer.

Produkter for spesialrenhold skal rapporteres i "Template for reporting requirements" for å kategorisere produktene som brukes. Nordisk Miljømerking er de som avgjør om produktet skal regnes som et spesialrengjøringsmiddel eller ikke.

Sikkerhetsdatablad (i tråd med vedlegg II til REACH, forordning (EF) 1907/2006) og brukerinformasjon må være tilgjengelig der rengjøringsmidlene brukes, enten digitalt eller på papir.

- ↑ Innkjøpsliste for rengjøringsmidler som er i bruk.
- ↑ Oversikt over alle rengjøringsmidler. Oppgi navn, produsent, kategori, funksjon, miljømerke og lisensnummer, der det er relevant.
Bruk arket "Ordinary cleaning" i "Template for reporting requirements".
- 🔗 Vennligst oppgi hvordan sikkerhetsdatablader er tilgjengelige for personalet i renholdstjenestene.
- 🔗 Sikkerhetsdatablad og brukerinformasjon kontrolleres på stedet.

04 Korrekt dosering (V)

For å sikre riktig dosering, i henhold til produsentens anbefaling, skal alle ansatte bruke doseringsutstyr eller målebeger, der det foregår renhold.

I tillegg må renholdstjenester utstyrt med internvaskeri for kluter, mopper og rengjøringsmaskiner også inkludere bruk av doseringsutstyr. Dette skal være en del av renholdstjenestenes rutiner.

- ↑ Kopier av rutiner for korrekt dosering.
- 🔗 Kravet kontrolleres på stedet.

05 Forbruk av rengjøringsmidler (V)

Det totale forbruket av **ordinære rengjørings-** og **tekstilvaskemidler** må ikke overstige 300 mikroliter/m² (0,300 ml/m²).

Forbruket beregnes ut fra det totale volumet av ordinære rengjøringsmidler (inkludert vann i produktet) og tekstilvaskemidler som brukes både internt og eksternt i den svanemerkede tjenesten.

Volumet av produkter til vindusvask er ikke inkludert i beregningen, men skal oppgis separat.

Bruk arket "Ordinary cleaning" i "Template for reporting requirements".

For rengjøringsmidler i fast form, det vil si vaskemiddel i pulverform, og vanlige rengjøringsmidler i tabletter, må 1 g regnes som 5 ml for å beregne forbruket.

Rengjøringsmidler for spesielle rengjøringsformål er ekskludert fra beregningen.

Behandlet vann er ekskludert fra beregningen.

Produkter som kjøpes av renholdstjenestene for kunden, uten at dette er direkte relatert til renholdstjenestene, for eksempel påfylling av oppvaskmiddel i kundens oppvaskmaskiner, påfylling av flytende håndvaskemiddel til kundens bruk, eller håndsåpe på toaletter, skal ikke inkluderes i beregningen.

Se beskrivelse av "ordinær renhold", "tekstilvaskemidler" og "vindusvask" i O3, og eksempler på rengjøringsmidler i Bilag 3.

- ↑ Beregning av forbruk i henhold til kravet per m². Bruk arket "Ordinary cleaning" i "Template for reporting requirements".
- ↑ Innkjøpsstatistikk fra alle leverandører. Skriv inn navnet på det kjemiske produktet og mengden som kjøpes årlig.
- ↑ Oppgi volumet av rengjøringsmidler som brukes til vindusvask, separat fra annet forbruk av rengjøringsmidler.

Ved bruk av eksterne vaskerier til vask av kluter og mopper, må følgende dokumenteres, for å beregne det totale forbruket av rengjøringsmidler:

- ↑ Bekreftelse fra vaskeriet på mengde tekstilvaskemiddel som brukes per kg mopper og kluter. Alternativt kan malverdien på 11 ml/kg brukes.
- ↑ En bekreftelse eller faktura fra vaskeriet som viser antall kg mopper og kluter som er vasket per år.

P1 Forbruk av rengjøringsmidler

Søker får poeng for lavt forbruk av **ordinære rengjørings-** og **tekstilvaskemidler**.

Maksimalt 5 poeng kan oppnås for dette poengkravet.

Tabell 2 Beregning av forbruk

Forbruk mikroliter / m ² areal rengjort	Poeng
Mindre enn 50 mikroliter / m ²	5 p
51–100 mikroliter / m ²	4 p
101–150 mikroliter/ m ²	3 p
151–200 mikroliter/ m ²	2 p
201–250 mikroliter/ m ²	1 p

For en forklaring av beregningen, se O5.

Volumet av rengjøringsmidler som brukes til vindusvask skal ikke tas med i beregningen av forbruk knyttet til forbruk per m².

- ↑ Beregning av forbruk i henhold til O5.

O6 Andel miljømerkede rengjøringsmidler (V)

Minimum 90 % av **ordinær renhold, tekstilvaskemidler og vindusvask** som brukes av renholdstjenestene skal være miljømerket.

Bruk arket "Ordinary cleaning" i "Template for reporting requirements".

Forbruket beregnes ut fra det totale volumet av ordinære rengjøringsmidler, vindusvask og tekstilvaskemidler både internt og eksternt brukt i den svanemerkede renholdstjenesten.

Miljømerket er her definert som Svanemerket, EUs miljømerke EU Ecolabel eller Bra Miljöval.

Forholdet beregnes som volumprosent av det totale volumet av ordinær renhold, tekstilvaskemidler og vindusvask som brukes per år.

Se beskrivelse av "ordinær renhold", "tekstilvaskemidler" og "vindusvask" i O3 og eksempler på rengjøringsmidler i Bilag 3.

Behandlet vann er ekskludert fra beregningen.

↑

Beregning av andelen miljømerkede rengjøringsmidler i henhold til kravet. Bruk arket "Ordinary cleaning" i "Template for reporting requirements".

P2 Miljømerkede rengjøringsmidler (V)

Søker får poeng for en høy andel miljømerket forbruk av **ordinært renhold, tekstilvaskemidler og vindusvask**. Maksimalt 4 poeng kan oppnås for dette poengkravet.

Tabell 3 Andel miljømerkede rengjøringsmidler

Andel miljømerkede rengjøringsmidler	Poeng
Hvis andelen miljømerket er 100 %-volum	4 p
Hvis andelen miljømerket er < 98–99 %-volum	3 p
Hvis andelen miljømerket er < 96–98 %-volum	2 p
Hvis andelen miljømerket er < 93–96 %-volum	1 p

☒

Beregning av miljømerket forbruk i henhold til O6.

O7 Informasjon om behandlet vann (V)

Dette kravet er kun relevant for virksomheter som bruker behandlet vann. Det gjelder alle typer behandlet vann, inkludert vann kjøpt som klart til bruk, produsert på stedet eller produsert direkte i vaskemaskiner.

Informasjon om hver type behandlet vann som brukes av søkeren, inkludert følgende:

- Mengde per år oppgitt i liter

Dersom eksakte data ikke er tilgjengelige, må det foretas et estimat eller en beskrivelse av bruken.
- Produsert på stedet eller kjøpt som klar til bruk
- Bruksområde
- Årsaken til å bruke det behandlede vannet (i motsetning til tradisjonelle rengjøringsmidler)
- Teknisk beskrivelse av behandlingen av vannet:

- Behandlingsprosess
- Konsentrasjon av tilsatte/genererte stoffer
- pH i det behandlede vannet

Behandlet vann: Behandlet vann inkluderer avionisert eller avmineralisert vann og annet vann som inneholder stoffer som ikke ellers er begrenset i lave konsentrasjoner, uten overflateaktive stoffer, og med et pH-nivå på 4–10. Hver potensiell type behandlet vann må vurderes individuelt av Nordisk Miljømerking, som avgjør om det passer til definisjonen eller ikke.

↑ Informasjon i henhold til kravet.

O8 Produksjon av behandlet vann (V)

Dette kravet er kun relevant for virksomheter som bruker behandlet vann. Det gjelder alle typer behandlet vann, inkludert kjøpt som klart til bruk, produsert på stedet eller produsert direkte i vaskemaskiner.

- Ved produksjon av behandlet vann må forbruket av vann ikke være mer enn 1,5 ganger større enn mengden behandlet vann som produseres.
For eksempel kan maksimalt 150 l vann brukes til å produsere 100 l behandlet vann.
- Hvis behandlet vann produseres på stedet, må søker ha en rutine for å sikre at virksomhetens vannsystem vedlikeholdes jevnlig, og at vannforbruket minimeres.

Dette gjelder fylling av kjemiske midler (granulater, salttabletter, ionebytterharpiks, etc.), utskifting av filtre og membraner samt service av anlegg for optimal produksjon av behandlet vann.

↑ Dokumentasjon som viser at kravet til vannforbruk er oppfylt.

↑ Rutine i henhold til kravet.

P3 Vannforbruk for behandlet vann (V)

Dette kravet er kun relevant for virksomheter som bruker behandlet vann.

Søker får poeng for lavt vannforbruk i behandlet vannproduksjon.

Maksimalt 2 poeng kan oppnås for dette poengkravet.

Tabell 4 Vannforbruk

Vannforbruk	Poeng
≤ 1,3 ganger mengden behandlet vann som produseres <i>I. g. 130 liter for produksjon av 100 liter rent vann</i>	2 p
1,3–1,4 ganger mengden behandlet vann som produseres <i>I. g. 131 – 140 liter for produksjon av 100 liter rent vann</i>	1 p

↑ Dokumentasjon av vannforbruk i henhold til O8.

O9 Ikke-miljømerkede rengjøringsmidler, fareklassifisering (V)

Ordinære rengjøringsmidler, tekstilaskemidler, behandlet vann og vindusvask som ikke er miljømerket, skal ikke klassifiseres med farekodene som er beskrevet i tabellen nedenfor.

OBS: Dokumentasjon på tekstilvaskemidlene er ikke nødvendig ved bruk av svanemerkede vaskerier.

Se beskrivelse av "ordinære rengjøringsmidler", "tekstilvaskemidler" og "vindusvask" i O3.

Produkter som inngår i våtservietter og tilsettes mopper, for eksempel såpepatroner som leveres i våtmopper, må også oppfylle kravet.

Tekstilvaskemidler som brukes til å vaske mopper og kluter i interne og eksterne vaskerier er også inkludert.

Tabell 5 Klassifisering av produktet

CLP-forordning 1272/2008		
Fareklasse	Fareklasse og kategori	Farekode
Farlig for vannmiljøet	Akutt kategori 1 Kroniske kategorier 1–4	H400, H410, H411, H412*, H413
Akutt giftighet	Kategori 1–4	H300, H310, H330, H301, H311, H331, H302**, H312**, H332**
Spesifikk målorgantoksisitet, enkelteksponering/gjentatt eksponering	STOT SE kategori 1–2 STOT SE kategori 3 (gjelder kun sprayprodukter) STOT RE kategori 1–2	H370, H371 H372, H373 H335 (gjelder kun sprayprodukter***)
Hudkorrosjon/irritasjon	Kategori 1A, 1B, 1C	H314 (gjelder kun sprayprodukter***)
Alvorlig øyeskade/øyeirritasjon	Eye Dam.1 (gjelder kun sprayprodukter)	H318 (gjelder kun sprayprodukter***)
Aspirasjonsfare	Kategori 1	H304
Sensibiliserende ved innånding eller hudkontakt	Resp. Sens. kategori 1, 1A eller 1B Hudsens. kategori 1, 1A eller 1B	H334, H317 eller EUH208 "Inneholder 'navnet på det sensibiliserende stoffet'. Kan forårsake en allergisk reaksjon." ****
Kreftfremkallende egenskaper	Kategori 1A/1B/2	H350, H351
Kjønnscelemutagenitet	Kategori 1A/1B/2	H340, H341
Reproduksjonstoksisitet	Kategori 1A/1B/2/Lact.	H360, H361, H362
Hormonforstyrrelse for menneskers helse	ED HH 1 ED HH 2	EUH380 EUH381
Hormonforstyrrende virkning på miljøet	ED ENV 1 ED ENV 2	EUH431 EUH431
Persistente, bioakkumulerende og giftige egenskaper	PBT	EUH440
Svært persistente, svært bioakkumulerende egenskaper	vPvB	EUH441
Persistente, mobile og giftige egenskaper	PMT	EUH450
Svært persistente og svært mobile egenskaper	vPvM	EUH451

Merk at produsenten er ansvarlig for å erklære klassifiseringen.

*Tekstilvaskemidler med hydrogenperoksid (CAS-nr. 7722–84–1) er unntatt fra H412 hvis dosering gjøres via et automatisk doseringssystem.

**Profesjonelle produkter kan merkes H302, H312 og H332 hvis emballasjen er utformet slik at brukeren ikke er i kontakt med produktet.

***Sprayflasker eller tilsvarende utstyr med dyser som ikke danner en spray kan merkes H335 og H318.

****Tekstilvaskemidler som er merket H334, H317 eller merket EUH 208 og setningen "Inneholder (navn på det sensibiliserende stoffet). Kan forårsake en allergisk reaksjon" på grunn av enzyminnhold er unntatt. Det antas imidlertid at enzymer er innkapslet eller i en oppslemming.

- ↑ Bilag 2 eller tilsvarende erklæring utfylt og signert.
- ↑ Produktets sikkerhetsdatablad i samsvar med vedlegg II til REACH (forordning 1907/2006/EF).
- ↑ Hvis produktet er merket H302, H312 eller H332 skal det legges ved en beskrivelse av emballasjens utforming.
- ↑ Erklæring fra renholdstjenesten om at produkter klassifisert som H318 og H335 ikke skal brukes i sprayflasker i fortynnet eller ufortynnet form.

O10 Ikke-miljømerkede rengjøringsmidler, forbudte stoffer (V)

Følgende stoffer eller stoffgrupper må ikke være til stede som inngående stoffer i **ordinære rengjøringsmidler, tekstilvaskemidler, behandlet vann og vindusvaskemidler** som ikke er miljømerket.

Urenheter regnes ikke som inngående stoffer og er unntatt fra dette kravet. Se definisjon av inngående stoffer og urenheter i Bilag 3.

Rengjøringsmidler som er inkludert i våtservietter og/eller tilsatt kluter og mopper (såpepatroner levert i våtmopper, antibakteriell og/eller nanosølvbelegg) er også underlagt dette kravet. Tekstilvaskemidler som brukes til å vaske mopper og kluter (både intern og eksterne vaskerier) er også inkludert. Ved vask på svanemerkede vaskerier er det ikke nødvendig å dokumentere hvilke rengjøringsmidler som er brukt.

- Alkylfenoler (AP) f.eks. butylert hydroksyanisol (BHA, CAS-nr. 25013–16–5), alkylfenoletoksylater (APEO) og andre alkylfenolderivater (APD)
Det gjøres unntak for BHT (CAS-nr. 128–37–0) i parfyme i mengden ≤ 100 ppm, forutsatt at mengden i produktet er ≤ 1 ppm.
- Benzalkoniumklorid (CAS-nr. 63449–41–2)
- Bisfenoler og bisfenolderivater som tilhører gruppen av 34 stoffer som er identifisert av ECHA for videre EU-regulatorisk risikostyring som er kjente eller potensielle hormonforstyrrende for miljøet eller for menneskers helse, eller som kan identifiseres som reproduksjonstoksiske²
- Borsyre, borater og perborater
- Lineære alkylbenzensulfonater (LAS)

² Vurdering av regulatoriske behov: Bisfenoler, ECHA, 16 desember 2021: Seksjon 2.1: Bisfenoler som ytterligere EU RRM er foreslått for: <https://echa.europa.eu/documents/10162/c2a8b29d-0e2d-7df8-dac1-2433e2477b02>

- Etylendiamintetraacetat* (EDTA, CAS-nr. 6381–92–6) og dets salter og dietylenetriaminpentaacetat (DTPA, CAS-nr. 67–43–6) og dets salter.
- Nanomaterialer/partikler**
- Nitromusk og polysykliske moskusforbindelser
- NTA (nitrilotrieddiksyre), CAS-nr. 139–13–9 og dens salter
- Mikroplast
- Metyldibrom glutaronitril (MG, CAS-nr. 35691–65–7)
- Optiske blekemidler
- Organiske klorforbindelser, hypokloritter og hypoklorsyre.

Unntak: Kompleksdannere av typen MGDA og GLDA kan inneholde NTA-urenheter i råmaterialet i konsentrasjoner på mindre enn 0,2 % hvis konsentrasjonen av NTA i sluttproduktet er under 0,1 %.

- PBT- og vPvB-stoffer i henhold til REACH vedlegg XIII, inkludert stoffer som undersøkes i henhold til ECHA PBT-vurderingslisten <https://echa.europa.eu/pbt/-/dislist/details/0b0236e1889ab857>
- Fosfater
- Ftalater (estere av ftalsyre, CAS-nr. 88–99–3)
- Poly- og perfluoreerte stoffer (PFAS)
- Potensielle eller identifiserte hormonforstyrrende stoffer i henhold til EUs medlemslands initiativ "Endocrine Disruptor Lists" liste I; II; og III:
  - <https://edlists.org/the-ed-lists/list-i-substances-identified-asendocrine-disruptors-by-the-eu>
  - <https://edlists.org/the-ed-lists/list-ii-substances-under-eu-investigation-endocrine-disruption>
  - <https://edlists.org/the-ed-lists/list-iii-substances-identified-asendocrine-disruptors-by-participating-national-authorities>

NB Et stoff som er overført til en av de tilsvarende underlistene kalt "Stoffer som ikke lenger er på listen", og som ikke lenger er oppført på noen av liste I-III, er ikke lenger utelukket. Unntaket er de stoffene på underliste II som ble evaluert i henhold til en forskrift eller et direktiv som ikke har bestemmelser for å identifisere hormonforstyrrende stoffer (f.eks. For disse stoffene kan ED-egenskaper fortsatt ha blitt bekreftet eller mistenkt. Nordisk Miljømerking vil vurdere omstendighetene fra sak til sak, basert på bakgrunnsinformasjonen som er angitt i deliste II.

- Kvartærammoniumforbindelser, som ikke er aerobt eller anaerobt biologisk nedbrytbare (som DTDMAC, DSDMAC, DHTDMAC og DADMAC).
- Siloksaner
- Sølv, kolloidalt sølv og nanosølv
- Stoffer på REACH-kandidatlisten over SVHC-stoffer <https://www.echa.europa.eu/candidate-list-table>
- Triklosan
- VOC

Flyktige organiske forbindelser er definert i samsvar med EU-kommisjonens direktiv 1999/13/EC om begrensning av utslipp av flyktige organiske forbindelser med damptrykk > 0,01 kPa ved 20 °C.

Unntak for eddiksyre, isopropanol, etanol (inkludert denatureringsmidler) og duftstoffer. Merk at parfymestoffer, isopropanol og etanol (inkludert denatureringsmidler) fortsatt må oppfylle alle andre krav i dette kriteriedokumentet.

** Nanomaterialer/-partikler er definert i henhold til EU-kommisjonens anbefaling om definisjon av nanomateriale (2022/C 229/01):³

Med «nanomaterialer» menes et naturlig, tilfeldig eller tilvirket materiale som består av faste partikler som er til stede, enten alene eller som identifiserbare bestanddeler i tilslag eller agglomerater, og hvor 50 % eller mer av disse partiklene i den tallbaserte størrelsesfordelingen oppfyller minst ett av følgende vilkår:

(a) en eller flere ytre dimensjoner av partikkelen er i størrelsesområdet 1 nm til 100 nm;

(b) partikkelen har en langstrakt form, for eksempel en stang, fiber eller rør, der to ytre dimensjoner er mindre enn 1 nm og den andre dimensjonen er større enn 100 nm;

(c) partikkelen har en platelignende form, der en ytre dimensjon er mindre enn 1 nm og de andre dimensjonene er større enn 100 nm. Ved bestemmelse av den partikkeltallbaserte størrelsesfordelingen trenger ikke partikler med minst to ortogonale ytre dimensjoner større enn 100 µm vurderes. Et materiale med et bestemt overflateareal i volum på < 6 m² /cm³ må imidlertid ikke betraktes som et nanomateriale.

Eksempler inkluderer ZnO, TiO₂, SiO₂, Ag og laponitt med partikler i nanostørrelse i konsentrasjoner over 50 %. Polymeremulsjoner regnes ikke som nanomaterialer.

↑ Bilag 2 utfylt og signert.

O11 Parfyme og konserveringsmidler i aerosoldannende sprayprodukter (V)

Aerosoldannende sprayprodukter som inneholder parfyme og/eller allergifremkallende konserveringsmidler klassifisert H317 eller H334 er ikke tillatt for manuell bruk.

Dette kan inkludere "klare til bruk" produkter og produkter som overføres til sprayflasken/triggersprayflasken av renholdstjenesten.

↑ Beskrivelse av prosedyrer og utstyr for å vise samsvar med kravet.

↑ I listen over rengjøringsmidler som er i bruk, noter hvilke produkter som er spray eller som fylles på sprayflasker. Bruk arket "Ordinary cleaning" i "Template for reporting requirements".

↑ Bilag 2 utfylt og signert for relevante produkter.

³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0614\(01\)&fra=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0614(01)&fra=EN)

8 Krav til transport

Hvis søkeren ikke har transport som en del av den daglige virksomheten, er ikke transportkravene relevante og gjelder ikke, for eksempel renholdstjenester som utelukkende fungerer på ett sted, som på et sykehus, et universitet, et stortingsbygg eller lignende.

O12 Nyinnkjøp av kjøretøy (V)

Renholdstjenesten må ha rutiner som viser at nyinnkjøpte og nyleasede kjøretøy etterspørres som plug-in hybridbiler, drevet av biogass/naturgass (CNG/CBG LNG/LBG), elektrisitet eller hydrogen.

Unntak:

Vindusvaskebiler med lift og/eller vanntanker er unntatt fra kravet, men må oppfylle gjeldende Euronorm.

Kravet gjelder alle kjøretøy som er nykjøpt eller leaset av virksomheten, uavhengig av om kjøretøyene er nyproduserte eller brukte.

Kravet gjelder søkerens egne og leasede personbiler, nyttekjøretøy og andre kjøretøy som kjøres i forbindelse med renhold og vindusvask. Kjøretøy som brukes av renholdsassistenter, planleggere, inspektører osv. som en del av deres arbeid er dermed underlagt kravet.

↑ Innkjøpsrutiner som viser at kravet er oppfylt.

O13 Maksimalt forbruk av drivstoff til transport (V)

Kravet omfatter alle motoriserte kjøretøy som brukes av renholdsassistenter, planleggere og inspektører i forbindelse med renhold/vindusvask.

Det totale forbruket av drivstoff til transport må ikke overstige 70 kWh/100 km.

Kjøretøy med heis og/eller vanntanker som brukes til vinduspuss er unntatt fra kravet.

Bruk arket "Transportation" i "Template for reporting requirements", dersom det er relevant.

Drivstofforbruket omregnes til energi (kWh) ved å multiplisere forbruket (liter eller kg) med følgende konverteringsfaktorer:

Tabell 6 Drivstofforbruk

Brensel	Forbruksenhet	Konverteringsfaktor / Energiverdi ⁴
Bensin	liter	8,6 kWh/liter
Diesel	liter	9,8 kWh/liter
HVO100	liter	9,4 kWh/liter
E85	liter	6,4 kWh/liter
Biogass / naturgass (CNG/CBG/LNG/LBG)	kg	13,5 kWh/kg
Elektrisitet	kWh	1 kWh/kWh
B100	liter	9,2 kWh/liter

⁴ «Drivmedel 2022», Energimyndigheten 2023, ER 2023:19. <https://energimyndigheten.a-w2m.se/Home.mvc?ResourceId=216291>

Nordisk Miljømerking kan godkjenne andre omregningsfaktorer basert på lavere brennverdi for andre typer drivstoff (f.eks. gass), dersom disse kan dokumenteres.

Hvis drivstofforbruket ikke oppgis, eller det brukes personbiler og reiseutgifter betales per kilometer, kan beregningen gjøres på følgende måte: Bruk enten en faktor på 11 liter bensin per 100 km – eller bruk bilens eget oppgitte drivstofforbruk i henhold til WLTP (Worldwide harmonised Light vehicle Test Procedure) multiplisert med 1,3.

- ↑ Drivstofforbruk i kWh/100 km: Beregning av totalt årsforbruk av drivstoff til transport per 100 kjørte km. Generelle data fra bilprodusenten om bilens drivstofføkonomi er ikke tilstrekkelig. Bruk arket "Transport" i "Template for reporting requirements", hvis det er relevant.
- 🔑 Dokumentasjon for drivstofforbruk og antall kjørte kilometer sjekkes under kontrollbesøket.

P4 Drivstofforbruk for transport (V)

Søkeren får poeng for lavt drivstofforbruk.

Maksimalt 4 poeng kan oppnås for dette poengkravet.

Tabell 7 Drivstofforbruk for transport

Krav til poeng	Poeng
Drivstofforbruk for transport <35 kWh/100 km	4 p
Drivstofforbruk for transport mellom <45 - 35 kWh/100 km	3 p
Drivstofforbruk for transport mellom <55 - 45 kWh/100 km	2 p
Drivstofforbruk for transport mellom ≤65 - 55 kWh/100 km	1 p
100 % av renholderne reiser med sykkel eller offentlig transport mellom renholdsoppdragene.	4 p
Mer enn 50 % av renholderne reiser med sykkel eller offentlig transport mellom renholdsoppdragene.	2 p
100 % av virksomhetens kjøretøy som brukes av renholdstjenestene er elektriske eller drevet av biogass/naturgass.	2 p

- ↑ Dokumentasjon som viser at kravet er oppfylt. Beregning av drivstofforbruk er dokumentert i krav.

9 Ressurseffektivitet

O14 Kildesortering (V)

Renholdstjenestene skal ha rutiner for å sikre at emballasjen til rengjøringsmidlene og renholdstjenestenes generelle avfall blir gjenvunnet. Avfallet skal sorteres i relevante fraksjoner, i henhold til hva avfallsleverandøren tilbyr.

Relevante avfallsfraksjoner for en renholdstjeneste inkluderer, men er ikke begrenset til, hard og myk plast, papir, papp og tekstiler, samt generelt avfall. Rutinene skal vise hvordan avfallssortering ivaretas blant renholdstjenestenes ansatte. Kjemisk emballasje, for eksempel påfyllingsflasker for rengjøringsmidler, må skylles med vann før sortering.

- ↑ Rutiner som beskriver hvordan avfallssortering ivaretas blant renholdstjenestens ansatte.

O15 Reduksjon av plastposer

Renholdstjenestene skal ha rutiner som sikrer at de reduserer forbruket av plastposer. Ved bruk av plastposer bør miljømerkede eller resirkulerte materialer velges.

Rutinen må inneholde følgende:

- Hvordan renholdstjenestene påvirker kunden(e) til å redusere mengden søppelbøtter, redusere hyppigheten av bytte av plastposer samt vurdere behovet for plastposer i ulike typer avfallsbeholdere.
- Forsøk å erstatte jomfruelige plastposer med miljømerkede eller resirkulerte materialer.

I dette tilfellet betyr miljømerking Blå Engel (Blue Angel/Blauer Engel). Andre miljømerker type 1 vurderes på forespørsel.

Plastposer inkluderer de som brukes til innsamling og transport av avfall, for eksempel små poser til avfallsbeholdere (5–10 l og mer) samt større poser montert på renholdsvogner etc. (100 l og mer).

- ↑ Rutiner som sikrer at kravet om å redusere forbruket av plastposer er oppfylt.

10 Bruk av miljømerkede produkter og tjenester

O16 Innkjøp av miljømerket mykpapir og kopipapir

- Mykpapir: 100 % av innkjøpt mykpapir skal være miljømerket. Mykpapir inkluderer toalettpapir, kjøkkenruller og tørkepapir.
- Kopierings-/utskriftspapir: 100 % av innkjøpt kopi-/utskriftspapir må være miljømerket.

Gjelder når renholdstjenesten er ansvarlig for innkjøp og påfyll hos kunder samt renholdstjenestenes eget bruk.

Med miljømerke menes i dette tilfellet produkter med Svanemerket eller EUs miljømerke EU Ecolabel.

- ↑ Dokumentasjon på innkjøpt mykpapir, som viser at innkjøpene er miljømerket.

- ↑ Dokumentasjon på innkjøpt kopipapir, som viser at innkjøpene er miljømerket.

P5 Innkjøp av miljømerkede produkter og tjenester (V)

Bruk av miljømerkede produkter og tjenester gir poeng som angitt i tabellen nedenfor.

Maksimalt 7 poeng kan oppnås for dette poengkravet.

Andelen miljømerkede produkter og tjenester kan beregnes basert på enten den totale andel, kostnad eller innkjøpt volum.

Tabell 8 Poeng for bruk av miljømerkede produkter og tjenester

Poengkrav for produkter og tjenester	Vilkår for poeng	Poeng
100 % av klutene og moppene som brukes hos kundene er miljømerket. Minimum 75 % av klutene og moppene som brukes hos kundene er miljømerket. Minimum 50 % av klutene og moppene som brukes hos kundene er miljømerket. Med miljømerket menes i dette tilfellet produkter med Svanemerket eller EU Ecolabel.	Dette inkluderer kluter og mopper av alle materialer.	3 p 2 p 1 p
100 % av den eksterne vaskeritjenesten er miljømerket. Minimum 75 % av den eksterne vaskeritjenesten er miljømerket. Minimum 50 % av den eksterne vaskeritjenesten er miljømerket. Miljømerket betyr i dette tilfellet tjenester som er svanemerket.	Eksterne vaskeritjenester som kjøpes må være miljømerket.	3 p 2 p 1 p
Minimum 50 % av bilvaskene foregår i miljømerkede bilvaskeanlegg som er svanemerket.	Gjelder vask av alle kjøretøy til renholdstjenestene.	1 p
100 % av håndsåpen på kundenes toaletter er miljømerket. 75 % av håndsåpen på kundenes toaletter er miljømerket. Miljømerket betyr i dette tilfellet produkter med Svanemerket, EU Ecolabel eller Bra Miljøval.	Gjelder når virksomheten er ansvarlig for kjøp og påfyll av håndsåpe hos kundene.	2 p 1 p
Gjenvinning og gjenbruk av klær og mopper.	Gjelder når renholdstjenestene har avtale med avfallsentreprenør eller annen aktør om at mikrofiberklutene og/eller moppene sendes til materialgjenvinning.	1 p
100 % av tøyhåndklærullene hos kundene er miljømerket med Svanemerket eller EU Ecolabel.	Gjelder når renholdstjenesten er ansvarlig for håndtering av tøyhåndklæruller hos kundene.	1 p
100 % av arbeidsklærne i en kategori som kjøpes inn til renholdspersonell er miljømerket. Med miljømerket menes i dette tilfellet produkter med Svanemerket, EU Ecolabel eller GOTS (Global Organic Textile Standard).	Gjelder når renholds-tjenestene kjøper miljømerket arbeidstøy som piquetskjorter, t-skjorter, bukser, hettegensere, jakker osv.	1 p
100 % av oppvask- og håndoppvaskmidler som kjøpes inn av virksomheten er miljømerket med Svanemerket, EU Ecolabel eller Bra Miljøval.	Gjelder når virksomheten er ansvarlig for innkjøp og påfyll av oppvask- og håndoppvaskmidler hos kundene.	1 p
100 % av plastposene i en kategori poser som kjøpes inn av renholdstjenestene er miljømerket med Blue Angel.	Gjelder når virksomheten er ansvarlig for innkjøp og påfylling hos kundene.	1 p

Trykksaker: 100 % av utkontrakterte trykksaker må være fra et svanemerket trykkeri eller være sertifisert med EU Ecolabel. Med trykt materiale menes for eksempel reklame, brosjyrer, notatblokker og brevpapir med logo.	Gjelder når virksomheten kjøper trykksaker som reklame, brosjyrer, notatblokker og brevpapir med logo til den miljømerkede tjenesten. Lisensnummer og navn på trykkeri er nødvendig.	1 p
Annen		
Nyskapende miljøtiltak: For eksempel tiltak som fremmer resirkulering og gjenbruk av utgatte produkter og utstyr. Nordisk Miljømerking avgjør om tiltaket kvalifiserer til poeng.	Beskrivelse av innovativt miljøtiltak.	1 p

- ↑ Oversikt over renholdstjenestenes innkjøp av miljømerkede produkter og tjenester (oppgi leverandør, og hvis miljømerket: lisensnummer), og en beregning av andelen miljømerkede produkter og tjenester i forhold til totalbeløpet.

11 Oppsummering av poeng

O17 Obligatorisk krav til oppnådde poeng (V)

Renholdstjenesten må oppfylle en minimumspoengsum i henhold til tabellen nedenfor.

Tabell 9 Poengscore for kombinasjoner av renholdstjenester (R) og vindusvask (V)

Krav til poeng	R (V) inkludert transport og med bruk av behandlet vann	R (V) inkludert transport uten bruk av behandlet vann	R (V) uten transport og med bruk av behandlet vann	R (V) uten transport uten bruk av behandlet vann	V ved bruk av behandlet vann	V uten bruk av behandlet vann
P1 Forbruk av rengjøringsmidler	5 p	5	5	5	-	-
P2 Miljømerkede rengjøringsmidler	4 p	4	4	4	4	4
P3 Vannforbruk for behandlet vann	2 p	-	2	-	2	-
P4 Drivstofforbruk for transport	4 p	4	-	-	4	4
P5 Innkjøp av miljømerkede produkter og tjenester	7 p	7	7	7	7	7
Maksimal poengsum	22	20	18	16	17	15
Obligatorisk poengsum	9	8	8	7	7	6

↑ Beregning av total poengsum.

12 Kvalitet

O18 System for oppfølging av renholdskvalitet (V)

Renholdstjenestene skal ha et system for overvåking av renholdskvalitet som gir objektive og reproducerbare resultater. Objektivitet og reproducerbarhet kan for eksempel oppnås hvis kunden og renholdstjenestene er enige om kvalitetsnivået og hvordan resultatet skal vurderes. Som et minimum må renholdstjenestene utarbeide følgende (skriftlig):

- Rutiner for styring og kontroll.
Rutinen skal inneholde informasjon som bekrefter: Hvordan kvaliteten på arbeidet er avtalt, hvordan oppfølging av resultatene gjennomføres, at det gjennomføres kvalitetskontroller på alle objekt, hvem som utfører kontrollene og hvilket rapporteringssystem som benyttes.
- Prosedyrer for utarbeidelse av inspeksjonsrapporter.

Dersom renholdstjenesten har et system for evaluering av renholdskvalitet i henhold til den nordiske standarden INSTA800 "Renholdskvalitet – Målesystem for vurdering av renholdskvalitet", er dette kravet oppfylt.

↑ Rutiner og eventuelle skjemaer som brukes i forbindelse med kvalitetskontrollen.

O19 Arbeidsinstruksjoner (V)

Søker må utarbeide arbeidsinstrukser i skriftlig form eller videomateriale. Disse skal dekke de oppgavene som inngår i renholdstjenesten.

Det skal være arbeidsinstrukser som kan inneholde informasjonen spesifisert nedenfor, for de vanligste renholdsoppgavene. Instruksjonene skal utarbeides slik at det ikke hindrer variasjon i arbeidet:

- Beskrivelse: kort beskrivelse av arbeidsoppgavene (f.eks. renhold av korridorer, renhold av toaletter osv.)
- Frekvens: hvor ofte oppgaven skal utføres (f.eks. daglig, ukentlig, årlig osv.) eller at avtalt kvalitet må oppnås
- Rengjøringsobjekt: hvilke overflater i rommet som skal rengjøres (f.eks. gulv, vegger, inventar osv.)
- Aktuelle metoder: beskrivelse av metoder og relevant utstyr, maskiner og rengjøringsmidler (flere alternativer kan være aktuelle, og den ansatte velger avhengig av bl.a. grad av tilsmussing)

Dersom søker har et sertifisert miljøledelsessystem (ISO 9001 eller 14001, eller EMAS) som dekker renholdet som skal miljømerkes, kan kravet oppfylles av dette systemet.

↑ Skriftlige arbeidsinstrukser.

↑ Dersom søker har et sertifisert miljøledelsessystem, sendes kopi av sertifikatet, samt kopi av de delene av systemet som dekker arbeidsinstruksjoner.

O20 Rutiner ved endringer, avvik og reklamasjoner (V)

Renholdstjenesten skal gjennom rutiner eller instruksjoner sikre at:

- Ved planlagte endringer som påvirker kravene til Svanemerket, skal kontaktpersonen varsle Nordisk Miljømerking skriftlig før endringene iverksettes. Dette kan for eksempel gjelde endring av ikke-miljømerkede rengjøringsmidler eller renholdsmetoder.
- Ved uforutsette avvik som påvirker hvordan kravene til Svanemerket oppfylles, skal kontaktpersonen umiddelbart varsle Nordisk Miljømerking skriftlig.
- Det finnes et system for håndtering av reklamasjoner og kundeklager.

↑

Kopi av rutiner ved planlagte endringer, uforutsette avvik og reklamasjoner.

O21 Vedlikehold av lisens (V)

Renholdstjenesten skal sikre at den fortsatt overholder kravene i Svanemerkelisensens gyldighetsperiode.

Dokumentasjon for kravene kan etterspørres og kontrolleres.

Nordisk Miljømerkings kontroll av en renholdstjeneste kan omfatte en undersøkelse av alle kravene eller bare et utvalg. Dette kan innebære et kontrollbesøk på stedet eller en forespørsel om dokumentasjon. Informasjon om oppfølging og frist for rapportering gis på forhånd.

↑

Bekreftelse på at renholdstjenesten sikrer samsvar med kravene i gyldighetsperioden til Svanemerkelisensen.

13 Etikk og arbeidsmiljø

O22 Opplæring av personale (V)

Renholdstjenesten skal ha en plan for opplæring av sitt personale basert på følgende grunnleggende tema:

- Informasjon om rengjøringsmidler, metoder, utstyr og maskiner.
- Informasjon om helse, miljø og sikkerhet.
- Opplæring i miljøvennlig kjøring for relevant personale, som inspektører, driftsledere og renholdsassistenter med daglig kjøring mellom kunder.
- Informasjon om avfallshåndtering.
- Opplæring i bruk av behandlet vann-utstyr – inkludert ergonomi ved arbeid i høyden med stiger eller heiser, samt tiltak for å redusere vannforbruket.

Relevant for renholdstjenester som bruker behandlet vann til vindusvask.

- Hva det betyr for virksomheten å være svanemerket.

Nordisk Miljømerkings «Opplæringsmateriell» kan brukes til dette opplæringsformålet.

Opplæringsplanen skal angi når opplæringen skal gjennomføres, og hvilke personalgrupper som skal gjennomgå opplæring. I planen for opplæring av

nyansatte skal det fremgå hvor raskt etter ansettelsen opplæringen skal finne sted.

Det skal også være en kort beskrivelse av hva opplæringen inneholder.

Planlagt opplæring kan være kortere for personale som allerede har gjennomgått renholdsoplæring eller har praktisk erfaring med renholdsfaget.

Anbefalingene fra EFCI og UNI-Europe angående opplæringstemaer kan brukes. Se Bilag 3.

↑ Opplæringsplan i henhold til kravet.

O23 Etske krav (V)

Følgende krav gjelder både for direkte ansatte og underleverandører som leverer en komplett tjeneste. Kravene gjelder for alle ansatte innen renholdstjenestene som skal svanemerkes.

- **Merverdiavgift og arbeidsgiveravgift:**

Være registrert for merverdiavgift og arbeidsgiveravgift, og i Finland være registrert i forskuddsbetalingsregisteret.

- **Skatter og avgifter:**

Renholdstjenestene kan ikke være på etterskudd med betaling av skatter og avgifter.

- **Regnskap:**

Renholdstjenestenes regnskap skal godkjennes av revisor.

- **Ansvarsforsikring:**

Renholdstjenestene må ha en ansvarsforsikring.

- **Navnelapper/firmakort:**

Alle ansatte må ha synlige navnelapper eller firma-/personkort, slik at kunden kan se hvem som utfører tjenesten, og gjøre det mulig for ansatte å identifisere seg med gyldige ID-dokumenter, digitale eller fysiske. I Norge kreves HMS-kort, og i Sverige tjeneste-ID eller ID 06.

- **Lønn og ansettelsesvilkår:**

A) Søker må forholde seg til avtaler inngått mellom partene i arbeidslivet (arbeidsgiverorganisasjon og arbeidstakerorganisasjon/fagforening), såkalt tariffavtale*, se referanser nedenfor:

Alternativt:

B) Erklære at lønn, ferie, arbeidstid og forsikringsdekning, herunder kollektive pensjonsordninger, minst skal være på nivå med vilkårene i avtalen som er angitt nedenfor.

Merk: Nordisk Miljømerking kontrollerer ikke at alternativ b) implementeres hos virksomheten, men kan velge lisensinnehavere som skal kontrolleres av kompetente organer for å sikre at kravet overholdes.

Dersom lisensinnehaveren ikke følger anbefalinger og avgjørelser pålagt av kompetente organer, som arbeidsretten, arbeidsvoldgiften eller forbrukerklageorganet, kan Nordisk Miljømerking trekke tilbake lisensen.

Sverige:

Kollektivavtal Serviceentreprenad mellan Almega Tjänsteförbunden och Fastighetsanställdas förbund och SEKO (Facket för service och kommunikation).

[Almega Tjänsteföretagen - Stöd i egen regi - Fastighetsanställdas Förbund](#)

eller

Kollektivavtal Serviceentreprenad mellom Almega Tjänsteförbunden och Svenska Kommunalarbetsareförbundet.

eller

Arbetsrättsliga villkor enligt Upphandlingsmyndighetens kriterietjänst KravID 11168:2 enligt bilaga 1a eller 1b.

[Hållbarhetskrav for Arbetsrättsliga villkor för städtjänster | Myndighetene for utlåning](#)

Danmark:

Service-overenskomst 2023–2025 indgået mellem DI Overenskomst II (SBA) og 3F Privat Service, Hotel og Restauration.

[DI \(SBA\) og 3F Privat Service, Hotel og Restauration](#)

Vinduespolerer-overenskomst 2023 – 2025, indgået mellem DI Overenskomst II (SBA) og 3F Fagligt Fælles Forbund, Transportgruppen.

[DI \(SBA\) og 3F Fagligt Fælles Forbund, Transportgruppen](#)

Serviceoverenskomsten 2023 – 2025 mellom Dansk Erhverv Arbejdsgiver (Danske Service) og 3F Privat Service, Hotel og Restauration.

[Dansk Erhverv Arbejdsgiver \(Danske Service\) og 3F Privat Service, Hotel og Restauration](#)

Overenskomst 2023–2025 for vinduespolerer mellom Dansk Erhverv Arbejdsgiver (Danske Service) og 3F Fagligt Fælles Forbund, Transportgruppen.

[Dansk Erhverv Arbejdsgiver\(Danske Service\) og 3F Fagligt Fælles Forbund, Transportgruppen](#)

Norge:

Bekreftelse på oppføring i registeret over godkjente renholdsvirksomheter.

[Renholdsregisteret \(arbeidstilsynet.no\)](#)

* Merk at i Norge skal alle leverandører og underleverandører av renholdstjenester føres i et register over godkjente renholdsvirksomheter, Arbeidstilsynet: Renholdsregisteret.

Finland:

Tariffavtale for eiendomstjenestebansjen (Kiinteistöpalvelualan työehtosopimus) eller tilsvarende.

<https://www.pam.fi/tes/kiinteistopalvelualan-tyoehtosopimus/>

Island:

Arbeidsgiverorganisasjon: Samtök Atvinnulífsins (SA).

Arbeidstakerorganisasjoner: Efling & Starfsgreinasambandið (SGS).

Hvis renholdstjenestene ikke følger anbefalinger og vedtak pålagt av kompetente organer, som arbeidsretten, arbeidsvoldgiftet eller forbrukerklageorganet, kan Nordisk Miljømerking trekke tilbake lisensen.

↑ Dokumentasjon i henhold til Bilag 4.

O24 Krav til underleverandører (V)**Alternativ A:**

Underleverandører som leverer en komplett tjeneste (arbeidsstyrke, rengjøringsmidler osv.) må oppfylle ett av følgende krav:

1. Underleverandøren er en svanemerket renholdstjeneste.
2. Underleverandøren er ikke en svanemerket renholdstjeneste:

Underleverandøren må oppfylle følgende krav:

- Underleverandørandelen kan maksimalt utgjøre 15 % av søkerens omsetning.
- Prosedyre for å sikre at lisensinnehaver spesifiserer i kontrakten med kunden hvilke gjenstander som skal rengjøres av den ikke-nordiske svanemerkede underleverandøren.
- O23 Svanemerkets etiske krav.
- Rengjøringsmidler som brukes av underleverandøren i leveringen av den svanemerkede renholdstjenesten skal oppfylle:
O9 Ikke-miljømerkede rengjøringsmidler, fareklassifisering, og
O10 Ikke-miljømerkede rengjøringsmidler, forbudte stoffer.

↑ Alternativ A 1. Hvis underleverandør er svanemerket, oppgi navn og lisensnummer.

↑ Alternativ A 2. Beregning av hvor stor andel av søkerens omsetning som regnskapsføres av underleverandører. Mal for rapporteringskrav kan brukes.

↑ Alternativ A 2. Prosedyre for å sikre at lisensinnehaver spesifiserer i kontrakten med kunden hvilke objekter som skal rengjøres av ikke-svanemerkede underleverandører.

↑ Alternativ A 2. Signert Bilag 5 og relevant dokumentasjon fra underleverandøren.

Alternativ B:

Underleverandører som kun stiller med arbeidskraft må oppfylle ett av følgende krav:

1. Underleverandøren er en svanemerket renholdstjeneste.
2. Underleverandøren er ikke en svanemerket renholdstjeneste:

Underleverandøren må oppfylle følgende krav:

- Renhold skal utføres av underleverandørens eget personale.
Underleverandøren kan ikke leie inn en annen underleverandør.
- Underleverandøren er omfattet av søkerens opplæringsprogram (O22).
- Kvadratmeter rengjort (O2), tilhørende transport (O13), og bruk av rengjøringsmidler (O3, O4, O5 og O6) skal inngå i søkerens egne beregninger.
- Underleverandøren må forholde seg til følgende fra O23 Etiske krav:
  - Være registrert for merverdiavgift og arbeidsgiveravgift og (i Finland) være registrert i forskuddsbetalingsregisteret.
  - Renholdstjenestene kan ikke være på etterskudd med betaling av skatter og avgifter.
  - Alle ansatte skal ha synlige navnelapper eller firma-/personkort, slik at kunden kan se hvem som utfører tjenesten, og gjøre det mulig for ansatte å identifisere seg med gyldige ID-dokumenter

↑ Alternativ B 1. Hvis underleverandør er svanemerket, oppgi navn og lisensnummer.

↑ Alternativ B 2. Signert Bilag 6.

O25 Dokumentasjon av Svanemerkets krav (V)

Alle dokumenter som gjelder Svanemerketlisensen må være tilgjengelig hos lisensinnehaver.

🔍 Sjekkes under kontrollbesøk.

14 Opprettholdelse av lisens

Formålet med kravet er å sikre at grunnleggende kvalitetssikring blir ivaretatt.

O26 Reklamasjon (V)

Lisensinnehaver skal garantere at kvaliteten på den svanemerkede tjenesten ikke forringes under lisensens gyldighetstid. Derfor skal lisensinnehaver føre et arkiv over reklamasjoner.

Merk at den opprinnelige rutinen skal være skrevet på ett nordisk språk eller på engelsk.

↑ Last opp virksomhetens rutine for håndtering og arkivering av reklamasjoner.

Regler for svanemerking av tjenester

For enkelt å kunne identifisere svanemerkede tjenester, skal lisensnummeret og en beskrivende undertekst stå sammen med Svanemerket.

Den beskrivende underteksten for 076 Renholdstjenester er:

Renholdstjeneste / Vindusvask

Mer informasjon om regler, avgifter og grafiske retningslinjer finnes på www.svanemerket.no/regelverk/

Etterkontroll

Nordisk Miljømerking kan kontrollere at renholdstjenestene oppfyller Svanemerkets krav også etter at lisens er bevilget. Dette kan f.eks. skje gjennom besøk på stedet eller ved stikkprøvekontroll.

Viser det seg at renholdstjenesten ikke oppfyller kravene kan lisensen inndras.

Kriterienes versjonshistorikk

Nordisk Miljømerking fastsatte versjon 4 av kriteriene for 076 Renholdstjenester 18. november 2024. Kriteriene er gyldige til 1. desember 2029.

Den 8. april 2025 besluttet Nordisk Miljømerking en justering i O12 Nyinnkjøp av kjøretøy. Søkeren må etterspørre ladbare hybridbiler, drevet av gass, elektrisitet eller hydrogen. Den nye versjonen er 4.1.

Nye kriterier

Under høringsperioden mottok Nordisk Miljømerking flere gode forslag på nye krav og områder vi burde vurdert, inkludert krav til renholdsutstyr som renholdsmaskiner, mopper og kluter. Den korrekte buken av renholdsmaskiner og -utstyr påvirker både kvaliteten på renholdet og den miljømessige påvirkningen. Nordisk Miljømerking anerkjenner dette, men har utført en partiell revisjon kun på utvalgte krav i denne revisjonen. Vi tar tilbakemeldingene i betraktning til neste revisjon av kravene.

Bilag 1   Eksempel på beregning: rengjorte m² per år

Vanlig renhold

Antall rengjorte kvadratmeter kan beregnes ved å multiplisere gulvarealet (m²) med frekvensen/antall renholdsanledninger per år som angitt i kontrakten. For eksempel:

Antall kvadratmeter rengjort i løpet av året for en

kontrakt = n × d

hvor **n** er gjennomsnittlig antall kvadratmeter per døgn og **d** er antall renholdsanledninger/renholdsdager per år.

Dersom ulike lokaler som omfattes av en og samme kontrakt har ulike renholdsfrekvens, kan søker bruke et vektet gjennomsnittlig antall kvadratmeter per døgn.

Dersom renholdstjenesten utfører desinfisering eller bruker produkter som er definert som spesialrenhold, skal dette ikke legges til i beregningen av rengjorte kvadratmeter. F.eks.: En renholdstjeneste utfører ordinært renhold av et kjøkken (50 m²) fire ganger i uken, samt desinfisering/spesialrenhold to ganger i uken. Beregningen av kvadratmeter rengjort for dette kjøkkenet er som følger: 4 * 50 m² = 200 m²/uke.

Inspeksjoner, der renholdspersonalet sjekker status på et rom uten å rengjøre det, det vil si tømning av søppelbøtter og påfylling av forbruksvarer (serviett/toalettpapir eller såpe), inngår i beregningen av rengjorte kvadratmeter. Inspeksjoner av kjøkkenet tre ganger i uken: 3 * 50 m² = 150 m²/uke.

Det totale arealet for kvadratmeter rengjort for kjøkkenet nevnt ovenfor: 200 m² + 150 m² = 350 m²/uke.

Eksempel: Et kontor på 1000 kvadratmeter er omfattet av en kontrakt, der sanitærområdene rengjøres 5 ganger i uken og kontorene 2 ganger i uken. Dersom sanitærealene utgjør 4 % (dvs. 40 kvadratmeter) av arealet, er gjennomsnittlig antall kvadratmeter per døgn (n):

$$n = (40 \times 5 + 960 \times 2) / 5 = 424 \text{ kvadratmeter per døgn}$$

Omfatter kontrakten 235 renholdsdøgn per år (d), er antall kvadratmeter rengjort i året lik 235 × 424 = 99 640 kvadratmeter for den aktuelle entreprisen.

Periodisk renhold av gulv

For hver enkelt kontrakt summerer søker antall kvadratmeter gulvareal som gjennomgår periodisk renhold, og antall ganger dette utføres i løpet av året. Hvis periodisk renhold skjer annethvert år, er det årlige antall kvadratmeter halvparten av de kvadratmeterne som omfattes av kontrakten.

Totalt antall kvadratmeter rengjort i løpet av året

Søker legger sammen antall rengjorte kvadratmeter i året for alle kontrakter for å gi det totale antallet.

Bilag 2   Bilag for produsenter av ikke- miljømerkede rengjøringsmidler

Brukes i forbindelse med søknad for svanemerkede renholdstjenester.

Denne erklæringen er basert på den kunnskapen vi har på søknadstidspunktet, basert på tester og/eller deklarasjoner fra produsenter, med forbehold om nye fremskritt og ny kunnskap. Skulle slik ny kunnskap oppstå, plikter undertegnede å sende inn en oppdatert erklæring til Nordisk Miljømerking.

Produsent:
Produktnavn:
Produktets funksjon (f.eks. rengjøringsmidler for allsidige, kraftige, sanitær, vaskemidler, behandlet vann, vindusvask eller annet):

Kravene i kriteriedokumentet og tilhørende bilag gjelder for alle inngående stoffer i det kjemiske produktet. Urenheter regnes ikke som inngående stoffer og er unntatt fra kravene. Inngående stoffer og urenheter er definert nedenfor, med mindre annet er angitt i kravene.

- Inngående stoffer: alle stoffer i det kjemiske produktet uavhengig av mengde, inkludert tilsetningsstoffer (f.eks. konserveringsmidler og stabilisatorer) i råvarene. Stoffer som er kjent for å frigjøres fra inngående stoffer (f.eks. formaldehyd, aarylamin, in situ-genererte konserveringsmidler) regnes også som inngående stoffer.
- Urenheter: rester, forurensninger, forurensninger etc. fra produksjon, inkl. produksjon av råvarer, som forblir i det kjemiske produktet i konsentrasjoner mindre enn 100 ppm (0,0100 w%).
- Urenheter i råvarene som overstiger konsentrasjoner på 10.000 ppm (1 0000 w%) regnes alltid som inngående stoffer, uavhengig av konsentrasjonen i det kjemiske produktet.

Eksempler på urenheter er rester av følgende: rester eller reagenser inkl. rester av monomerer, katalysatorer, biprodukter, rensemidler og vaskemidler for produksjonsutstyr og overføring fra andre eller tidligere produksjonslinjer.

O9: Er produktet klassifisert med noen av farefrasene nedenfor?			JA	NEI
Inkluderer alle klassifiseringsvarianter. For eksempel dekker H350 også klassifisering H350i.				
Farlig for vannmiljøet	Akutt kategori 1 Kroniske kategorier 1–4	H400, H410, H411, H412*, H413		
Akutt giftighet	Kategori 1–4	H300, H310, H330, H301, H311, H331, H302**, H312**, H332**		
Spesifikk målorgantoksisitet, enkelteksponering/gjentatt eksponering	STOT SE kategori 1–2 STOT SE kategori 3 (gjelder kun sprayprodukter) STOT RE kategori 1–2	H370, H371 H372, H373 H335 (gjelder kun sprayprodukter***)		
Hudkorrosjon/irritasjon	Kategori 1A, 1B, 1C	H314 (gjelder kun sprayprodukter***)		
Alvorlig øyeskade/øyeirritasjon	Eye Dam.1 (gjelder kun sprayprodukter)	H318 (gjelder kun sprayprodukter***)		
Aspirasjonsfare	Kategori 1	H304		
Sensibiliserende ved innånding eller hudkontakt	Resp. Sens. kategori 1, 1A eller 1B Hudsens. kategori 1, 1A eller 1B	H334, H317 eller EUH208 "Inneholder 'navnet på det sensibiliserende stoffet'. Kan forårsake en allergisk reaksjon." ****		
Kreftfremkallende egenskaper	Kategori 1A/1B/2	H350, H351		
Kjønnscelemutagenitet	Kategori 1A/1B/2	H340, H341		
Reproduksjonstoksisitet	Kategori 1A/1B/2/Lact.	H360, H361, H362		
Hormonforstyrrelse for menneskers helse	ED HH 1 ED HH 2	EUH380 EUH381		
Hormonforstyrrende virkninger for miljøet	ED ENV 1 ED ENV 2	EUH431 EUH431		
Persistente, bioakkumulerende og toksiske egenskaper Svært vedvarende, svært bioakkumulerende egenskaper	PBT vPvB	EUH440 EUH441		
Persistente, mobile og giftige egenskaper Svært vedvarende, veldig mobile egenskaper	PMT vPvM	EUH450 EUH451		

*Tekstilvaskemidler med hydrogenperoksid (CAS-nr. 7722–84–1) er unntatt fra H412 hvis dosering gjøres via et automatisk doseringssystem.

**Profesjonelle produkter kan merkes H302, H312 og H332 hvis emballasjen er utformet slik at brukeren ikke er i kontakt med produktet.

***Sprayflasker eller tilsvarende utstyr med dyser som ikke danner en spray kan merkes H335 og H318.

****Tekstilvaskemidler som er merket H334, H317 eller merket med EUH 208 og setningen "Inneholder (navn på det sensibiliserende stoffet). Kan forårsake en allergisk

reaksjon" på grunn av enzyminnhold er unntatt. Det antas imidlertid at enzymer er innkapslet eller i en oppslemming.

O10: Inneholder råvaren noen av følgende forbudte stoffer?	JA	NEI
Alkylfenoler (AP) f.eks. butylert hydroksyanisol (BHA, CAS-nr. 25013-16-5), alkylfenoletoksylder (APEO) og andre alkylfenolderivater (APD) Det gjøres unntak for BHT (CAS-nr. 128-37-0) i parfyme i mengden ≤ 100 ppm, forutsatt at mengden i produktet er ≤ 1 ppm.		
Benzalkoniumklorid (CAS-nr. 63449-41-2)		
Bisfenoler og bisfenolderivater med følgende EF/listenr.: 201-245-8 (BPA), 201-025-1 (BPB), 401-720-1 (4,4'-isobutyletylidenedifenol), 216-036-7 (BPAF) og dets 8 salter (278-305-5; 425-060-9; 443-330-4; 468-740-0; 469-080-6; 479-100-5; 943-265-6; 947-368-7), 201-250-5 (BPS), 201-240-0 (BPC), 204-279-1 (TBMD), 201-618-5 (6,6'-di-tert-butyl-4,4'-butylidenedi-m-kresol), 242-895-2, 248-607-1, 405-520-5 (D8), 217-121-1 (DAB), 227-033-5 (TMBPA), 210-658-2 (BPF), 411-570-9, 277-962-5 (inneholder BPS, 500-086-4 (inneholder BPA), 500-263-6 (inneholder BPA), 500-607-5 (inneholder BPA), 701-362-9, 904-653-0 (inneholder BPA), 908-912-9 (inneholder BPF), 926-571-4 (inneholder BPA), 931-252-8 (inneholder BPA), 941-992-3 (inneholder BPS), 943-503-9 (inneholder BPA).		
Borsyre, borater og perborater		
Lineære alkylbenzensulfonater (LAS)		
Etylendiamintetraacetat* (EDTA, CAS-nr. 6381-92-6) og dets salter og dietylentriaminpentaacetat (DTPA, CAS-nr. 67-43-6) og dets salter		
Nanomaterialer/partikler Nanomaterialer/-partikler er definert i henhold til EU-kommisjonens anbefaling om definisjon av nanomateriale (2022/C 229/01): Med «nanomaterialer» menes et naturlig, tilfeldig eller tilvirket materiale som består av faste partikler som er til stede, enten alene eller som identifiserbare bestanddeler i tilslag eller agglomerater, og hvor 50 % eller mer av disse partiklene i den tallbaserte størrelsesfordelingen oppfyller minst ett av følgende vilkår: (a) en eller flere ytre dimensjoner av partikkelen er i størrelsesområdet 1 nm til 100 nm; (b) partikkelen har en langstrakt form, for eksempel en stang, fiber eller rør, der to ytre dimensjoner er mindre enn 1 nm og den andre dimensjonen er større enn 100 nm; (c) partikkelen har en platelignende form, der en ytre dimensjon er mindre enn 1 nm og de andre dimensjonene er større enn 100 nm. Ved bestemmelse av den partikkeltallbaserte størrelsesfordelingen trenger ikke partikler med minst to ortogonale ytre dimensjoner større enn 100 µm vurderes. Et materiale med et spesifikt overflateareal i volum på < 6 m ² /cm ³ må imidlertid ikke betraktes som et nanomateriale. Eksempler inkluderer ZnO, TiO ₂ , SiO ₂ , Ag og laponitt med nanostore partikler i konsentrasjoner over 50 %. Polymeremulsjoner anses ikke å være et nanomateriale.		
Nitromusk og polysykliske moskusforbindelser		
NTA (nitrilotrieddiksyre), CAS-nr. 139-13-9 og dens salter		
Mikroplast		
Metyldibrom glutaronitril (MG, CAS-nr. 35691-65-7)		
Optiske blekemidler		
Organiske klorforbindelser, hypokloritter og hypoklorsyre. Unntak: Kompleksdannere av typen MGDA og GLDA kan inneholde NTA-urenheter i råmaterialet i konsentrasjoner på mindre enn 0,2 % hvis konsentrasjonen av NTA i sluttproduktet er under 0,1 %.		
PBT- og vPvB-stoffer i henhold til REACH vedlegg XIII, inkludert stoffer som undersøkes i henhold til ECHA PBT-vurderingslisten https://echa.europa.eu/pbt/-/dislist/details/0b0236e1889ab857		
Fosfater		
Ftalater (estere av ftalsyre, CAS-nr. 88-99-3)		
Poly- og perfluorerte stoffer (PFAS)		

Potensielle eller identifiserte hormonforstyrrende stoffer, i henhold til følgende EU-medlemsstatsinitiativer "Endocrine Disruptor Lists": Liste I: https://edlists.org/the-ed-lists/list-i-substances-identified-as-endocrine-disruptors-by-the-eu Liste II: https://edlists.org/the-ed-lists/list-ii-substances-under-eu-investigation-endocrine-disruption Liste III: https://edlists.org/the-ed-lists/list-iii-substances-identified-as-endocrine-disruptors-by-participating-national-authorities		
Kvartær ammoniumforbindelser, som ikke er aerobt eller anaerobt biologisk nedbrytbare (som DTDMAC, DSDMAC, DHTDMAC og DADMAC).		
Siloksaner		
Sølv, kolloidalt sølv og nanosølv		
Stoffer på REACH-kandidatlisten over SVHC-stoffer https://www.echa.europa.eu/candidate-list-table		
Triklosan		
VOC Flyktige organiske forbindelser er definert i samsvar med EU-kommisjonens direktiv 1999/13/EC om begrensning av utslipp av flyktige organiske forbindelser med damptrykk > 0,01 kPa ved 20 °C. Unntak for eddiksyre, isopropanol, etanol (inkludert denatureringsmidler) og duftstoffer. Merk at parfymestoffer, isopropanol og etanol (inkludert denatureringsmidler) fortsatt må oppfylle alle andre krav i dette kriteriedokumentet.		

Sprayprodukter	JA	NEI
Er produktet et sprayprodukt?		
O11: Er produktet et aerosoldannende sprayprodukt for manuell bruk? Dette inkluderer "bruksklare" produkter og produkter som overføres til sprayflasken/triggersprayflasken av renholdstjenesten.		
O11 Hvis ja, inneholder den parfyme og/eller allergifremkallende konserveringsmidler klassifisert H317 eller H334?		

Sted og dato	Firmanavn
Ansvarlig person	Signatur av ansvarlig person
Telefon	E-post

Bilag 3 Eksempler på opplæring

Følgende liste inneholder eksempler på tema som kan inngå i opplæringen og eksempler på utdypninger. Følgende moduler/temaer samsvarer i stor grad med anbefalingene fra EFCI og UNI-Europa.

- Renhold av forskjellige møbler.
- Renhold av gulvflater.
- Renhold av vaskerom og sanitærinstallasjoner.
- Gjenkjenning og sortering av avfall i relevante fraksjoner, for eksempel plast, glass, metall, organisk, uorganisk avfall, etc.
- Årsakssammenhenger som kan eksistere mellom valg av rengjøringsmiddel, dosering, feil arbeidsrutiner og effekter på ressursforbruk og utslipp til miljøet.
- Personlig helse og sikkerhet når det gjelder valg og påføring av rengjøringsmidler, planlegging og gjennomføring av renholdsoppgaver. Sikkerhetsbestemmelser. Arbeidsstress på grunn av feil arbeidsrutiner og feil håndtering av rengjøringsmidler.
- Effektivitet når det gjelder relasjoner med mennesker på arbeidsplassen.
- Promotering av egen organisasjon.
- Utvikling gjennom arbeid.
- Miljøvennlig kjøring.

Tabellen nedenfor inneholder utdypninger av valgte emner. Mange, men ikke alle, temaene er relevante for både ledere og assistenter.

Temaområder	Emner	Forklaring
Teknologi	Spesialkunnskap om renholdsutstyr og applikasjonsteknologi	Tilstrekkelig innsikt i personlig planlegging av relevante arbeidsområder i forhold til ønsket kvalitet (kunde krav) og renholdsplanen. Bruk av relevante og standard renholdsteknologier og maskiner.
	Spesialkunnskap om kjemiske produkter (rengjøringsmidler og kjemiske stoffer), og begreper som pH og vannhardhet	Valg av rengjøringsmidler basert på smuss, overflater, miljø og hygienekrav. Når det gjelder miljøet, bør det gis opplæring i årsakssammenhenger mellom valg av rengjøringsmiddel, dosering, feil arbeidsrutiner og effekter på ressursforbruk og utslipp til miljøet. Det skal gis opplæring i innhold og bruk av rengjøringsmidler.
	Materialer til gulv/vegger og møbler	Evne til å identifisere overflatemateriale (f.eks. linoleum, plast, betong, terrazzo, etc.) og velge riktig rengjøringsmiddel eller behandlingsmetode og utføre riktig rengjøringsteknikk.
	Skader og slitasje	Evne til å rapportere skader, fukt osv. for å kunne rapportere til personer som er ansvarlige for vedlikehold av bygget.
	Kvalitetssikring	Evne til å vurdere kvaliteten på utført arbeid og utarbeide tiltak for korrigerende renhold i samsvar med renholdsplanen og kundens krav.
		Kjennskap til kvalitetskontrollsystem.

Ytre miljø	Miljø	Opplæring i relevant miljølovgivning og i nasjonale lister over uønskede stoffer i rengjøringsmidler. Det gis opplæring i årsakssammenhenger mellom valg av rengjøringsmiddel, dosering, feil arbeidsrutiner, og effekter på ressursforbruk og utslipp til miljøet.
	Nordisk Miljømerking	Opplæring i Nordisk Miljømerking og svanemerking kriterier for renholdstjenester.
	Miljøvennlig kjøring	Opplæring i drivstoffeffektiv kjøring. Planlegging av reisen.
Arbeidsmiljø	Arbeidsmiljø, sikkerhet og vern	Opplæring i sikkerhetsbestemmelser, relevant arbeidsmiljølovgivning, fareklassifisering og leverandør- og arbeidsplassinstruksjoner og så videre, for å sikre tilstrekkelig personlig sikkerhet ved renhold.
	Ergonomi og arbeidsmiljø	Sammenheng mellom feilaktige arbeidsrutiner, arbeidsstillinger og yrkesskader. Opplæring i korrekte arbeidsrutiner for arbeidet som utføres.
	Arbeidsplanlegging	Utarbeide og strukturere renholdsplaner, pakke renholdsvogner, planlegge arbeidet i forhold til renholdsplan, kvalitet, belastning osv.
Tjeneste		Kundeservice og dialog.
Ledelse		Instruksjonsteknikker for renholdsledere, økonomi- og kostnadsberegninger, arbeidspsykologi, personaladministrasjon

Bilag 4 Dokumentasjon av etiske krav

Dokumentasjon av krav O23 i de enkelte nordiske landene.

Registrering som bekrefter registrering for merverdiavgift og arbeidsgiveravgift:

- I Danmark: Kopi av registrering som bekrefter registrering for merverdiavgift og arbeidsgiveravgift med CVR-nummer (organisasjonsnummer).
- I Sverige: Kopi av utfylt skjema fra skattemyndighetene (SKV 4820).
- I Norge:
  - Skatteattest.
  - Fra Skatteetaten (skjema 1244): MVA-dokumentasjon
  - Fra kommunalt skattekontor/skatteoppkrever/skatteetat: dokumentasjon på arbeidsgiveravgift.
- I Finland: Oversikt fra informasjonstjenesten FODS (Skatteetaten).
- På Island:

Skatter og avgifter

- I Danmark: Attest fra SKAT om at du ikke skylder beløp til de danske skattemyndighetene.
- I Sverige: Kopi av virksomhetens siste skatteoppgave fra skattemyndighetene.
- I Norge: Eventuelle mislighold vil fremgå av skatteattesten, se punkt "Registrering som bekrefter registrering for merverdiavgift og arbeidsgiveravgift".
- I Finland: Erklæring om at det ikke skyldes beløp til skattemyndighetene.
- På Island:

Regnskap

- ↑ Kopi av revidert regnskap for siste år.

Ansvarsforsikring

- ↑ Kopi av ansvarsforsikring.

Navnelapper/firmakort

- 🔍 Innsjekket inspeksjon på stedet.

Lønn og ansettelsesvilkår

- ↑ A) Erklæring om hvilken avtale mellom partene i arbeidslivet (arbeidsgiverorganisasjonen og arbeidstakerorganisasjonen/fagforeningen), såkalt tariffavtale som overholdes. Erklæringen skal også inneholde opplysninger om ansvarlig person, firmanavn, sted, dato, telefonnummer, e-postadresse og signatur.

Alternativt:

- ↑ B) Erklæring om lønn, ferie, arbeidstid og forsikringsdekning, herunder kollektive pensjonsordninger, er minst likt med vilkårene i avtalen som er angitt i kravet. Erklæringen skal også inneholde opplysninger om ansvarlig person, firmanavn, sted, dato, telefonnummer, e-postadresse og signatur. Underleverandører som leverer en komplett tjeneste (arbeidsstyrke, rengjøringsmidler osv.) - Alternativ 2 i O24 Krav til underleverandører.

Bilag 5 Underleverandører som leverer en komplett tjeneste (arbeidsstyrke, rengjøringsmidler osv.)

Alternativ 2, O24 Krav til underleverandører

Underleverandøren skal oppfylle

- O23 Svanemerkets etiske krav.
- Rengjøringsmidler for å levere den svanemerkede tjenesten skal oppfylle:
  - O9 Ikke-miljømerkede rengjøringsmidler, fareklassifisering og
  - O10 Ikke-miljømerkede rengjøringsmidler, forbudte stoffer.

↑ Legg ved dokumentasjon i henhold til Bilag 4 angående O23 Etiske krav.

↑ Liste over rengjøringsmidler i nåværende bruk. Bruk arket "Ordinary cleaning" i "Template for reporting requirements".

Kapittel om "Definisjoner" gir beskrivelse og eksempler på ulike typer rengjøringsmidler, som kan være relevante, og hvordan de er definert i de svanemerkede kriteriene.

Nordisk Miljømerking kontrollerer om rengjøringsmidlene oppfyller kravene.

↑ Hvis det er relevant og påkrevd av Nordisk Miljømerking: Dokumentasjon om O9 og O10 (signert Bilag 2).

Vi bekrefter herved:

Vår virksomhet utfører renholdstjenester for søkeren om svanemerket renholdstjeneste og vil gi nødvendig dokumentasjon som er beskrevet ovenfor:

Sted og dato	Firmanavn
Ansvarlig person	Signatur av ansvarlig person
Telefon	E-post

Bilag 6   Underleverandører som kun stiller med arbeidskraft

Alternativ B i O24 Krav til underleverandører

Vi som underleverandør bekrefter herved følgende:

- Renhold utføres av underleverandørens eget personale. Vi som underleverandør leier ikke inn en annen underleverandør til de svanemerkede renholdstjenestene.
- Den oppgitte arbeidsstyrken dekkes av søkerens opplæringsprogram i O22 Opplæring av personale.
- Vi overholder følgende fra O23 Etiske krav:
  - Være registrert for merverdiavgift og arbeidsgiveravgift og i Finland være registrert i forskuddsregisteret.
Registrering som bekrefter registrering for merverdiavgift og arbeidsgiveravgift:
I Danmark: Kopi av registrering som bekrefter registrering for merverdiavgift og arbeidsgiveravgift med CVR-nummer (organisasjonsnummer).
I Sverige: Kopi av behørig utfylt skjema fra skattemyndighetene (SKV 4820).
I Norge:
    - Skatteattest.
    - Fra Skatteetaten (skjema 1244): MVA-dokumentasjon
    - Fra kommunalt skattekontor/skatteoppkrever/skatteetat: dokumentasjon på arbeidsgiveravgift.I Finland: Oversikt fra informasjonstjenesten FODS (Skatteetaten).
  - Renholdstjenestene kan ikke være på etterskudd med betaling av skatter og avgifter.
I Danmark: Attest fra SKAT om at du ikke skylder beløp til de danske skattemyndighetene.
I Sverige: Kopi av virksomhetens siste skatteoppgave fra skattemyndighetene.
I Norge: Eventuelle mislighold vil fremgå av skatteattesten, se punkt "Registrering som bekrefter registrering for merverdiavgift og arbeidsgiveravgift".
I Finland: Erklæring om at det ikke skyldes beløp til skattemyndighetene.

- Alle ansatte skal ha synlige navnelapper eller firma-/personlige kort, slik at kunden kan se hvem som utfører tjenesten, og gjøre det mulig for ansatte å identifisere seg med gyldige ID-dokumenter.

Sted og dato	Firmanavn
Ansvarlig person	Signatur av ansvarlig person
Telefon	E-post